

№ 9-10 [12-13]

ВЕРАСЕНЬ-КАСТРЫЧНІК
1948 г.**БОЖЫМ****ШЛЯХАМ**Часпіс Беларускае рэлігійнае
думкі.«SUR LA VOIE DIVINE».
Mensuel religieux biélorussien.Ціна
нумару 30 фр.Адрас рэдакцыі:
Adresse : Rédaction, 51, rue des S. ts Pères, Paris (6).
Chèque Postal : Paris c. 628744.Падпіскай ціна
на год 300 фр.

Набалелае пытаньне

Набалелым пытаньнем сёння даволіцца назваць пытаньне міру і супакою на свеце. Родныя вынахадзі, якія загіб-б аблягчылі людзкіе жыццё памнажаюцца з дні на дзень, але на жаль самае жыццё стае што раз больш няўпэўным. Бо адначасна з вынахадзі самаходу, самалётаў, тэлефонаў, радыя і т. п. вынайздзена мадэрныя спосабы шарлатанства, хлусні, штучнае прадукаваньне «народнае волю» і т. п. У выніку паўстала нчуваннае дагэтуль саманічыцёныя людзей людзьмі, старэйшых памятак культуры навішымі вынахадзі і пагроза яшчэ горшага зьнішчэньня.

З абману і хлусні мусіў нарадзіцца агульня недарва, а з недарва страх. Страх усіх супраць усіх. Дэсаткі мільянаў штыкоў сыерагуш дзяржаўныя межы, тысячы абброеных старажоў ахараняюць дзяржаўныя ўстанова, тысячы сочаць за народам. Адна нацыя мае страх перад другою. Народ баіцца свая ўлада, а ўлада — народу.

У гэтай агульнай няўпэўнасці на старонках кнігаў і газэтаў штораз часцей сустракаецца слова мір, але міру, як ня было так і няма. Неўтарожна сунны часы прарока Эрэмія, тамі так-жа былі людзі, якія «паўтаралі мір, мір і ня было міру» (Ер. 6. 14). Бо калі здаровна душа чалавека жадае міру, дмк злучыцца і недарверкі ані самі міру ня маюць, ані іншым не даюць супакою. «Для нягодных няма супакою, кажа Госпаз» (Ісайя 57, 20). Гэта абслва «скрана відань у тых дзяржавах, дзе масава адступаюць ад Бо-

га, дзе пачынаюць з Ём змагацца. Там дзе сьвятыні пустаюць — турмы перапоўнены. Бяз Бога заснуць мір нельга. Чалавецтва бяз Бога падобна да сузьні бяз дна — колькі і чым не на-паўняй не — заўсёды будзе парожняю.

Каб асьведаміць людзей аб гэтай асноўнай праўдзе людзкога жыцця і прыходзіў на свет Ісус Хрыстос. Падчас Яго народжаньня ангелы паялі: «Слава на вышніх Богу, а на зямлі мір людзям добрае волю» (Лук. 2, 13). Сам Хрыстос выпраўляючы апосталаў, казаў ім: «Куды ўвой-дзецце, вітайцеся кажучы: мір дому гэтаму» (Мат. 10, 12). Калі Хрыстос меўся адыйсьці на мукі, дмк у разьвіталым слоце да апосталаў казаў: «Мір мой паклаю вам, мір мой даю вам, ня так як свет, Я даю вам, някшч на сумневецца сэрца ваша і не баіцца» (Ів. 14, 27). Але гэты мір ня ёсьць нечым вакінем зноўку, не! Ён у першую чаргу ёсьць мірам нутраным і асноўна-ецца на тым ноням прыказаньня Хрыста, аб якім Ён гаварыў у разьвіталым слоце з такім наіськам: «Даю вам новае прыказаньне, каб любілі адзін аднаго, як Я палюбіў вас, так і вы любіце адзін аднаго» (Ів. 13, 34).

Гэткая любоў стварае запраўдны мір бяз страху, бяз трывогі. «Страху няма ў любові, але ласкавалая любоў вон выгане страх, бо ў страху ёсьць мучэньне» (Ів. 4, 18).

Значыць справа міру і супакою ня ёсьць нечым безнадзейным, але трэба яго шукаць у той крывіны, дзе яго можна знайсці.

Ані ў хлусні, ані ў насісьстве, ані ў хітрась-

ці, які тымебольш у алачнствах ніколі ня было і ня будзе міру. «У абычцы грахоў» між нас, супакою косыня май» (Пс. 37, 4) кажа псалма-пеш.

Някае аружжа і сіла не забяспечыць міру, калі яго перш ня будзе ў душы і сэрцы чалавека. А душа і сэрца чалавека ніколі ня будуць спакойнымі, пакуль ня будуць мець таго, чаго яны найбольш жадаюць — шчырае любові. Ні-жымоўнасцю казаннем ні іншым падманам неляга заспакоіць гэтага святага жаганана любові. На накілі жалэ замала аб ёй гаворыцца і шчыр-меш не практыкуюцца, не звязаныя на прыказанне Хрыста і Ягоны прысылі.

Магчыма таму й забываюцца людзі, забыва-еся ім, аб сіле любові, што часцей у сучас-нем жыцці прымалоўна бачыць гнесь, гвалдзень на яго сілу і мімаволі а ёю рывацянна. Запраў-дзі, вялікая сіла твора, але бязмерна большая сіла любові, бо сіла гнесь адоўнае толькі руйна-ваць, а сіла любові адоўнае тварыць і будаваць. Глябока пракае сіла гнесь, але шчы глыбей пракае любоў — няма такое істоты, якая-б бы-ла нямуча на любоў.

Ува ўсіх божых творах ёсьць заўсёды заха-ваная хоць дрэваная Божая іскра, і гэтаю іскраю ёсьць любоў. Паводля фізічнага права рэзані-сць (воздугуль), які функцыя у лес, таг агуценца з лесу. Скажы хоць адно слова ў памешкан-ні, дае ёсьць музичныя інструменты — разраз-жа адгучэнна аднаведла да твайго галасу некай струны. У душы чалавека ёсьць так-жа розныя «струны»: ёсьць струны гнесь, але ёсьць так-жа чудныя струны любові і заварчэння іх можна ня гнесь, ня грубаю сілаю, але шчыраю лю-бовю. Калі адна ўшчыслена да шчы сваім ня-жымом, шчырым смехам, дык ші не адкажы яму такою-ж шчыраю ўсмешкаю, хоць-бы ты быў нават найбольш алоны?

Няма такога каменнага сэрца, якое-б не за-крухнула за жывое шчырае любоў. Калі св. Він-дзель з Паўлі распачаў сваю ахвярную дэра-дзейную прычу, дык нават найгоршыя бязбо-жнікі пачалі алоносіцца да яго з пананам. Нават дзікія звары і тыя ўлажваю сіле любові.

У старых рымскіх гісторыях знаходзіцца цікавае апавяданне аб алоным нявольніку, які быў ушчы з няволі і схваціў ў нейкай пачыру ў незалежна пусьні. Але вось чух, нішчасны,

што ў гэтую пачыру йдзе разьшошана дэу, стра-шнана рымакы, і накіроўваецца проста да яго. Калі дэу быў ужо зусім блізка, нявольнік заў-важыў, што зьвер рынаў ад болы, бо ў адной ягоной лале была вялікая шчырна. Таму няволь-нік палэйшоў да лыа, узвэў ягоную параненую лапу, вышчынуў шчырні і, адарваўшы кавалак свае кашулі, перавязав яму рану. І гэта запра-мяніла іх. Ад гэтага часу жылі яны разам з тэй пачыру. Праз нейкі час азалі нявольнік, пазвалі яго і асправілі на суд у Рым. Там яго прысудзі-лі аддаць дзікім зваром. Нішчаснаг ямысл на дрэну і запустылі раззаванага галоднага лыа. Зьвер кінуўся на сваю ахвяру, але раптам дра-жыць зор лыа зьмяніўся; дэу на кіхціну стры-маць у прыгнэўна да нявольнік і раптам пры-дэ да пуску, паўжок прыдэ за ног нявольнік і пачаў лаяць іх. Анвелі гвалдзчы, астубэнілі жаніна крыві іхні ючы, глэзючы на неарау-мале зьмяніцца. А дэу і нявольнік — два старыя сябры з пусьні прычымка спаткаліся зноў і радасна віталіся. Ні доўгаг раздука, ні голда, ні голда не зашэрлі іх любові і прымяні.

Запраўд трэба быць горш людым за дра-пекнага зьвера, каб супроціставіць сіле любові.

З любові Бог стварыў сьвет; з любові пусьні-ца на сьвет чалавека. І мэта алоўжыка жыцьця на зямлі ёсьць: каб навучыцца любіць Бога, на-шых бліжніх і себе самых. Бяз любові алоўжыка душа будзе заўсёды галоднаю, заўсёды неса-воўнаю.

Сучасная мэдыцына ведае разнае хваробы, якія пачынаюць у арганізм пазабудзеныя віта-міны. Леташ гэтае хваробы вельмі істота: да-жыю хворому доўгапрастасць сьму, у аной знай-ходзіцца аднаведанна вітаміны. Сучасная наба-лэдыя грамаліцца літаныі, какалаты і неспакой выклікаю так-жа нестачаю аэравае ежы бяз душы, нестачаю любові. Для іх у святай хрысь-ціянскай любові ёсьць нявычарпнальная крыніца мошы і супакою і толькі там ёсьць лед да-дэлае душы сучаснага чалавека. Нельга заступіць яго нікім падманам-рэзанам.

Св. Аўгустын шмаг перажыў і перадумаў, пакуль дайшоў да глыбокае прауды: «Няспакой-нае маё сэрца, пакуль не спачне ў табе, о Бо-жэ!»

Сьвятар Л.

ХРЫСТОС МІЖ НАМІ

Калі Хрыстос меўся адзімыні з гэтага сьвету, тады ў разьвітальным слове казаву да апосталаў: «Не панікуе са сьратамі, прыйдзі да вас» (Ів. 14, 18). І праўда, пасля ўшчырсканна Хрыстос зьяўляўся ніраа астадам, але ўшчышоўна на неба, не зьбываўся больш у цэле. А як хацелася-б

не аднаму з нас аглядзець Яго так, як маглі агля-даць Яго Ягоныя сучаснікі, чухь Ягоныя словы, бачыць шуды...

Але нельга заплюнчыць вочы на сумную праўду, на тое, што сталася з Хрыстом, калі Ён быў на зямлі ў цэле. Францішак Багушэвіч у

вершы «Праўда, прасячы Бога, каб Хрыстос прышоў другі раз на зямлю, не забываюцца да-дэ: «Прыйдзі бля цела», каб людзі зноў не расьпалі.

Але ці-ж Бог ня ведае сваіх твораў? Ён вель-мі добра ведае людзей, іюмоу слабаць і вера-лоба, але ведае й іхныя слабасьці да добра, да прауды, дзеля таго не каму ішмаю, толькі людзям кажа, што прыдзе да іх. І не адзін ші другі раз, але заўсёды «дзе дое, ші трое зьбі-руцца ў імя Май, та і Я сьрод іх» (Матв. 18, 20).

Дык Хрыстос можа быць і ёсьць сёньня між нами; Ён усюды, дае Яго ня навурыцца, дае Яго шукаюць. Там Хрыстос ёсьць, каб сунуваць, паграмаўваць, багаславіць. Ведаю таго, ўжю псалмапешен казаву: «Бу-дэ мне ішчы да духа Твайго, куды ўчыю аз аб-лічча Твайго? Калі-б я ні неба ўшчышоў, Ты таі: калі-б ложаж некла зрабіў, Ты ші ямі! Ка-лі-б крмылі ў шытаўна і ўчыў і на самым кане мора асёў, кура Тваа ші таі называ-б мяне, і прапіна Твая грмаля-б мяне» (Пс. 138, 7-10). Дыкаг гаспадар таго сьвету не забываюцца аб сваёй ніве: калі калястася расьне — шчыпна, калі пус-тадзельна абстрае — сумуе і шукае рады. Туды ішчы шчысь галдзлае, каб зьняйсці спос-аб «ратунаць» яе, каб не змарнавалася малазаста праця яго.

А на беларускай разлігіннае ніве... Божа, ча-го там не завоўлілася?! Якога толькі пустадзель не расло?! І вынарадаўлюючае, і вышчуўлюючае, і зусім атручваючае духовае жыцьцё. Ад розных істаў у душы беларускаг народу крмываўны ніве не адна рапа. Але калі гэтых душаў Хрыстос стаць незлустапа, бо «яне аэраюна патрабууюць лекара, але хворыя» (Лук. 5, 31).

Але ші мала ёсьць людзей, якія ўшчыкаю да Хрыста ў тыя мейсны, дае агулчэньнае голас Яго? Ші мала ёсьць між імі такіх, што стварююна схва-танна ад Хрыста і замочуць перад Ім усё дыве-рны свае душы і сэрца? Але й іх Хрыстос не пакі-

дае; не адходзіцца ад замкнёных дзвярэй: «Вось Я стаю пер дзверак і стукаюся; калі хто пачуе Мой голас і адчыніць дзверы, Я ўвайду да яго і буду жыраць з ім, дык ён би са Мной» (Апак. 3, 20).

Нібацна ўашчыдаць сёньня Хрыстос, каб та-жкі нябачна падзвіжца з нашым штодзённым хлебам: нпрпеннем і клопатамі, і каб мы маглі ўдзельнічаць на Яго вачеры, дзівіцца Ягоным хлебам асьвячэньна і духовага жыцьця.

Некаторыя, пачуўшы стук Хрыста, ші толькі ахвотна адчыняць Яму дзверы, а нават самі шукаюна Яго, але толькі дзеля таго, што спазна-чыцца атрымаць ад Яго нейкі дачасны карысьці. Ведаю, што Хрыстос аж два разы ніскаў у Па-дэстані тымочым грмаля сваіх стучаюч, аза-раўляў іхніх хворых, дык ці-ж ня можа аз Яго спазначыцца таго самага сьветла? Пўбіта што так. Хрыстос-жа заўвучуў, што Аіян маіш нібесны ведае нашы вэе патрэбы (Матв. 6, 23) і запраў-дзі ніраа відаюцца нават і ў шудушым спосаб за-навальнае іх і сёньня, але калі толькі дзеля дачас-ных патрэбаў шукаем Яго, за гэта ня не пакы-ліць, але алазаченна шчы горш дэкорыва нім ка-калісь да жылоў: «Запраўд, запраўд кажу вам, шукаюна Мне не атрыць, што бачыці шуды, але ат-рыць, што елі хлеб і насысьліся; праўней-ж не дзеля ежы, што зьнішчаюцца, але дзеля ежы, што астаюна ў жыцьці ведае, якое ласць вас Сын Чалавечы» (Ів. 6, 26-17).

З гэтаю мэтаю Хрыстос і старэцца неадуч-на быць з намі, каб мы ў пошуках за дачаснымі патрэбамі, не забыліся аб вечным жыцьці, аб веч-ных патрэбах нашых душ. Аб гэтым, і праьці, і акачуча, Яму, і можна, і трэба. Але пераусці вярта памятна, што Хрыстос усюды з намі і па-воўліцца так, каб не засмучаць Яго. Калі ёсьць у нас і шчы добрых сабрюў, не дэкаг старэсьці ім галдзін, а ці-ж найшчышам ішмаю Хрысту, што неадучна з намі адкажам ніўагаю?

Манах А.

Адзін з сямёх

Сучаснае жыцьцё ў некаторых асародках ста-лася на толькі сьвечкі, што там заграчаванна на-ват найпрасьцейшае паньняе грахоўнасьці не-каторых умчюна нават і тады, калі гэтыя ўчмі-кі ёсьць алочынімі.

Ведаючы добра гэтае сумнае зьмяніцца, нават некаторыя сьвятары не закраююць ткіх справу ў сваёй душпастырзкай алейнасці, уважачым, што іх голас і так будзе голасам гукаючага ў пу-стыні.

Адзін з такіх грахоў, які ў сучасных неар-мальных эміграцыйных умовах пашыраецца, як

нейкая аэрацыйна хвароба, але аб якім найшчысьці, як аэварыўнішчы, старэцца алочыніна, ёсьць грэх нічэстасці.

Таму аднак, што гэткае маўчэньна некаму мо-жа выданна праўдэзнаючы, або нават служыць прычынаю для прыгнэўнавання сумленьня, да бес-трудоўнага маральнага ўпадку і да страшнанае духовае руйна, нельга аб ім маўчыць. Гэта тым-больш уважачне неабходным, што на эміграцыі знайшоўся нямаля моладзі без блыка, бяз маці, нават бяз добрых прыняцьці — навазрот часта змушаны жыць у атрыхціхлым асправэзьлі і ў

небезпечных спускальшых абставінах. Да іх у першую чаргу зацэлава-б перацэля гэтых невялікіх шчырых слоў перавыцвораі.

З якога-б гледзішча не з'яўраць увагу на нячысты грэх, заўбэсь прыходзіцца сыммерцэрць ягоную вялікую руінаішную здейнасць.

Хрысьціянская рэлігія залічэ нячысты грэх да сямьх галоўных грахоў. Плошчыня, нячыстыя грахі бэсь найбольш аэліна абразовау Бога. — Гэта да іх Хрыстос мусюў шырцэць страшыную ганубу і бэчываньне.

Плошчыня органы Бог прызначаў для разнаіжэня людскоу розу. Ім Бог даў частку свае творчэе сілы, каб прадуаіжэ Ягоны творчэ акт, але дэля гэтага Бог устанавіў сужэствэ. Таму ў сужэствэ плошчыня зносіна ія толькі здэвалэня, але нават зьяўляюцца сужэствэні абэаіма-м і багаслаўляюцца.

Калі-ж нехта дачынаэ ўжываць свае плошчыня члэны да неіх іхных зьяўу, да забра на дойцаэ. І заўраўдэм з гэтага паўстаэ распуца акаа вьдэ да ганэбнага канца тут на зямлі і да вэчнаэ загібэлі ў будучы жыцці.

Калі-б нехта спэтуў: як можа быць той самы ўчынак у адных абставінах дэвалэні і нават багаслаўляні, а ў інных забэрабэня і залічэня да страшных ачэнуў? Дык нехай глэне толькі напэкаэ сабе і зноўдэ гэтых учынаў шмат. Агону у пэчы бэсь багаслаўствэны для чалавэка; ён і грээ, ён і ежу гатуэ, а параскаў агонь ля хэа — спаліў эсе і калі ўпорэ не ўчынаэ, дык і сам агарыш. Нож у руках лэкара-хірурга тэе неадно жыццёе хворэа, а той сам нож у руках катарэаніка ўграбюш найзэравейшага чалавэка. Ші мала атрутных збэкаў і хэмікаліу у руках аптэкара пэраварэваю ў надзэіныя лэкі, а тым самым рэчю ў руках залічэня прычынаюца да нячыстых нячыскаўбэ. Такі парадэк на сьвэце і на тое Бог даў чалавэку розум і волю, каб з іх карыстаць паводаі Яго сьвэтоу волі.

З гледзішча духовага жыцця распуца зьяўляэца жаралом страшынага ўпадку.

Таму, хто думаэ толькі аб плошчыня зносінах, няма чаго і я гарыць аб неіх вьшышэйх іэах, аб лэвоу Бога, багьвэушчынах, гравьзайшэй праці, ці агудам аб неікау лэвоуі. Гэта была-б лэарэмна гэтага часу. Марэяна ўпаўшы чалавэк так высока ўзвышэна ія можа, — ён маршэ толькі аб адным: аб шэньым кутку. Там ён і душою і цэлам. Замэст удэамаца ўвэрх, ён скочэвэца ўніз, і біка, калі ў час не схамэіцэца і ня страінаэца.

З гравалэкага гледзішча нячыстыя грахі зьяўляюцца найбольшымі рабурэліяішымі сьвэ-асноўных павалэніў дэаржэны — сьвэінага жыцця. Толькі там і гравалэ і дэаржэна мошыня, дэе сьміа здэарова. А сьміа здэарова там, дэе бачь бэсь заўраўдэм чыстымі і чыстымі. Рас-

пуцаіцца ніколі ня здэвалэня чэсна выконваць абэаюў мэні, хоць і мэе замічэскаэ лукана на сьвэст дэаіш. Гэтак сама распуцьнік ня здэвалэня быць чыстым бэаімаэ.

Калі хто лічэ не жаньты шукэе прылажэных зносім, дык нехай перш падумаэ, ці хапаў-бы ён мэе сваёю жонока такую, у коюэ ад дэаювэа і ўспэнію не атэстоуэ? Падобнаэ пытаньне адносіцца і да дэуацэ. А хбэа-ж ахвотнікі гэтыіх прылажэных зносінаў ня думаюць аб сваім будучым сьвэіным воінычым? Але нехай-жа імя вэдаюць, што нельга спадэвацца цыкла з такога сьвэінага воіныша, дэе сьходзіцца доўгі, якія раіей спаліў ў грахоўных зносінах эсе свае лэшыя, іспэіныя паувавіны.

З гісторыі ўсім добра вэдама, што ўпадэк нагэнаэ Рымскаэ імпэрыі пачэўся ад раскэду сьвэінага жыцця. Найгоршым ворагам магутнаэ імпэрыі стаўшэ нячэсты грэх.

З мэзьяшынага гледзішча вэдама, што нячэстыя грахі зьяўляюцца крыніцаю аднаэ з трох гравалэкаў хэаробу — праціўу. Іншыя вэзьярыцца хэаробу, якік бэсь німала, пахэлоўнэ з тэе самаэ крыніцаі, а гэта хбэа найлэпшыя докаа іхняй нікавэіскаі.

Таму калі чэствэ і чэствэ жыццёе зьяўляэца найлэпшым спэсабам, каб захавашэ духоўну і іспэціую бэздэарьскаэ, дык усёкая плошчыня грахоўная нечыска прычынаэца да пашьвэраьня агіньных хэаробу і да пэрачэснаэ сьмэрці. Шмат якік зьявэрэна хворыя людэі адзначаюца ўспэмоўным атупэненіа (ананэсты і хворыя на ўрым) і німала з іх вар'эчэ. Вэзьярыцца хворы чалавэк сам сьбе глізэна і стэацэнаэ прынаціа да свэе хэаробу, — ці трэба лэпшага докаа ў шкэлацістэ тых грахоўных зносінаў, якік пашьвэрауэ гэціка хэаробу?

Усэ гэта так, сэка не адзіа, але плошчыня зносінаэ маюць магутную прынаду — прыемнаскаэ. Аднак хбэіваэа прыемнаскаэ, якіка выклікаэ па сьбе пачуцьнік насмаку і сьвэдацэснаэ праніаьскаі, аб іноу і чэствым аспэрыцэліэ страмна іа залічэня, ія бэсь заўраўдэма прыемнаскаю. А да таго: ці бэсь хоць адзіа зносіна, якік ня мэу-бы неікаэ прыемнаскаі? Ші адна атрута мэе прыемны сьмак. Карбэлаўна саладэвіша за цукар, але ніхто ёе стрэні не сацэлаўш. Ды хбэа ня вэдама, што кожанка пастка мэе сваю прынаду? Дык жэна чыстычэ грэх, які ставіць пастку на душу і цэла чалавэка, каб ня мэу прынаці? Але нельга зьяўляюцца вочы на тое, што за прынадаю крынаэца.

Жыцьёна ў жыцці кіруюцца інстантыам; інстынты асмерэаюць іх ад небьскавэці, дапамагаюць аналізэціліэ жыццю, інстынты рэгулюэ іх плошчыня зносінаці так, што імя іх не надужэнаюцца. Чалавэку-ж даны розум, каб ім кіравацца ў жыцці. І вэлоў дрэна канчаэ той, хто свэй

розум аддаэ на пастуку нікім інстынтам і плошчыня прынаціам. Гэці ўпадэк страшына пэнікаэ чалавэка.

На зьміграціі маральны ўпадэк утрая школім. Акраім таку, што маральна ўпаўшы гаршыш і сам фізічна гібэе, да таго ён лэвэчы ў ядох чужынаў гонар свэйму народу, ды астэаба і так нештэматыка рэды барэцібоўта да лэпшуу будучыню народу. Таму нячэсты грэх зьміграца бэсь ня толькі грахоу супраь Бога, але і зло-

чэнау супраць свэйау народу. Варта зьявэрэцца на гэта асабілую ўвагу дэля таго, што вэлікі чэста маральна ўпаўшыя людэі старэюцца ўжыкаэ ад рэлігіі, каб залічшы голас свэйау сумлэня і спакойна скочэца ў бэздэно.

Калі каму ўжо гравалэца нячыскаэ ўпасні, дык хай паслужае галасэ Бога, галасэ народу, галасэ гравалэ, і голасэ свэйау сумлэня і чымхутчэй напраніі сваю памылку.

Масква — „трэці Рым“

Захэцінскія здейнасці кожнаэ імпэрыялістэчнаэ дэаржэна апэраша на дэйкай сьвэаэсабэлаі фізіялогіі, якіка абрутоўваэе гэтую здейнасці і паўбукаэ на пастуку. Зьвэаіча аднак навоканах, імя старэцаіа прыбраць ішоую попракку, маючую спэціі справядлэіскаі.

Мы, беларусы, ія раз, і я адзіа год, шмат пэрацілі ад імпэрыялістэчных апэтытаў нашых сусэдуў, і сьбэіня іячэ наша бэахьвэцішчына пэражыма бэаці ішо найбэжэшыю акупэцію. Сьбэіняіцца валадары Беларусі старэюцца ўчапэціць сваё панаваньне ня толькі над краем, але і над народаю душою. Таму бузэ зьсім намэснам, прыглынаюца з гісторыкага гледзішча да аднаэ з тых захэцінскіх іэзьяў нашэа ўсхэцінага сусэда, якіка была крыніцаю нячыскаўбэ на праціўу гісторыі для беларусаў і іячэ не зацінула да сьбэіня — навалэрау, прыбэішыца ішоую форму, тэе парэаюа для ўсэго сьвэту. Зьмэст мэе выказэнаэ адным сказам: Масква — трэці Рым.

Тэорыя аб Маскве — трэцім Рыме пачэла ськладэнаца ў канцы XV в. і канчатэка афармілаэся на пачатку XVI в. Да гэе зьяўішчына прычэціліся да незалежнаэ ад сьбе дэуаціі: упадэк Візантыі і амаль адначэснаэ ўчапэваньне Маскоўшчыны.

Карні гэтаэ тэорыі трэба шукаць якік ў дэаржэна-іпрэкоўных рэфэрмах Рымскага імпэрацэра Канстанціна Вялікага (274-327). Канстантын В., пэрамогшы сваік супэрнікаў і стаўшы адзіным валадаром атравалэнаэ імпэрыі, залэчатэкаўаю новую, «бэскуую» манархію вьшышю за дэаржэву, якіка насупраць рымскім праўным прынацінам мела быць спэкава-зьямэстэчнаэ. І насупраць старым рэспублікаішым праўным прынацінам мела быць абэаўноаю манархію. Вось-жа стары Рым, дэе былі мошыа закарэзэны гэція партыі ў тэацініі і дэе да таго іячэ зьяўіліўсёю тэні нэмаішымі аўтарытэт бэамагэ аратэрау—Апэстольскі Пэсал, усэ гэта вэль-гоу і абэаўноаю нашым дэаржэаўналістэчэным іэзьям Канстантына В. Таму ён пастэраўсэа зьявішыся для ажыцьвэўлэня свэйау іэзьялу новую ста-

ліцу ў больш гадзіным дэля тэата мэйсэя. Канстантын скірваў свэй розу на Усхэа; на той Усхэа, дэе іячэ былі жыцьця гравалэшы вялэюска-сырыскік, егіпэцік і парскіх нэабэамакаіх дэспэатаў, якік адлаваўшэ бэскі култ, ў сваіх мэркваньнаціх не абмэдуліся.

Сталіна Рымскаэ імпэрыі ў 326 г. пэраанэсіла ў нэваічэнаэ дэзэтата часу мэста над Бэафэра—Візантыю, якіка на чэсьць мэе пэраша імпэрацэра пачынаэ званэца Канстанцінаполэс. Ноўна сталіца хутка разрастэаіца і азначэнаэ а палітычным ростам пачынаэ расьві мэ дэаржэ-тэт ў рэлігійных справах, з тэо аднак характэраіна рэсаю, што рашэваючэ голас у ік мэ сьвэцкачэ ўпадэ — імпэрацэ. Гэцік чынам залэчатэкаўбэнаэца ноўна форма ўпадэ названэца цэзарэ-папімаэна і іячэ імпэрацэра зьяўляэца нэабэамакаішым валадаром так у дэаржэна-палітычэных, як і ў нархэіа-рэлігійных справах. З прыняўнаэ хрысьціянства а Візантыі гэтаэ дэаржэ-ваўнаэ форма паволэі прасочэаіца ў Маскву. У Візантыі да 326 г. быў зьвэаічым епіскап, папэрацэкаваны Ірэкльіскаму мітрапаліту; іячэ там утварэаіца патрыярхат і ноўны патрыярх хутка учытаваіца ў бурны вір закалатэа да пачынаэ шукаць сьбе пачэснага мэйсца між ішымі патрыярхатамі. На другім сусэствэным Сабэры (381) Канстанцінопальскі патрыярх паволэа 3-гэ канону атравмоўаю першаэ мэйсца пасля Рымскага патрыярха, таму што гэтыя горал бэсь другі Рымчаэ. На чэаьбэірым сусэствэным Сабэры (451) жоу Візантыіскі патрыярх энэага Рымчаэ сэгае па роўнаі патрыярх з старым Рымчаэ, але запрэаствэваны канон (28) атэстаіца нэ пацьвэражэным. На гэцім тэе (сэрчэствэна і ўзлязі) дахэціліэ да пачынаэ іспэрадуэмэньнаі ўпадэ і Захэціноу Цэрквы і іячэ стаўшэ асновэю галоўнаю прычынаю павэзду Сусэствэнаэ Хрыстэаэ Цэрквы на Каталіцкую і Пэрааслаўнаіцу ў 1054 г.

Час павэзду Цэркы супалаэ з вялікаю паэрагою, туркаў на Візантыіскую імпэрыю, таму нічэга дэуаціа, што візантыіскі імпэрацэра ў аблэччэ гэтаэ гроннаэ небэаьскіх тэраі пасля

СССР было дейвших только 4 епархи, днк у 1947 г. их было уже 70). Аначасна ліхаманкам тэма пачыналася выязваць «вызняжэнне адносін» з міжнародна-нацыянальнага аўтакефальнага Царквы, прылучыць расейскія зарубежныя наркоўныя грамады і прынахліць да высылкі розныя дэлегацыі ўва ўсе канцы свету на славянскія саюзы. Навучам дэпутатаў рускае мовы звычайнаў да Маск. Патрыярхату; Група 13-Х-1943, Украіна 1944, Беларусь 1944, Эстонія 6-III-1945, Беларусія 6-IV-1945, Югаславія красавік 1945, Румынія 12-V-1946, «Палоніштва» св. Патрыярха ў сьв. Зямлю 20-V—10-VI-1945 і дэлегацыі ўсходніх Патрыярхаў, м. Елагінскага патрыярхаўваеца Маскве 29-VIII-1945, Фінляндыя (расейская эмігра.) 28-IX-1945, ліквідацыя Гр.-кат. Царквы на Украіне 1946, далей адна за адною прылучаюцца праслаўныя грамады Чэхаславацыі, Мадагаскара, Аўстрыі, Нямеччыны, Амерыкі, Кітаю. У студзені гэтага году раласна аглядала Маскву Албанская праслаў. дэлегацыя. У 1946 г. бата абегла ўвесь свет сьвяшчэнная вестка, што Маскоўскі Патрыярх робіць старанні, каб склікаць у Маскве ўсправаўнаўны Сабор. Усходнія патрыярхі, за выняткам аднаго, паставіліся непрыхільна да гэтага праекту і Сабор аложаена, але старанні ідуць далей.

Свяці запрыдушны мьтэ Масквы ў гэтых старанках жонка дэлегацыя з паставілаў Сабору, які абудыў у Маскве 8-19 лістапада 1946 г. з нагоды ўрачыстага сьвяткаваньня 500 годоўваў Аўтакефальнага Расейскага Праслаўнага Царквы. У гэтых паставаных блізу міносьці, не гаворыцца аб самай сучаснай Расейскай праслаўнаў Царкве, але зато ёсьць шмат нападў супроць сьвучынянае Рамы ў Амстэрдаме і Каталічнае Царквы, перадусім супроць Папы, да іх сьвятэзмацратычнае ісконьеніе — амяль слова ў слова паўторана тое, аб чым ішоўнае расьпісьнае кадуцкістачнае газэта «Фрэйла».

І гэта ўсё дзесяца там, калі славянскія вызнаўнікі за Праслаўла ставілі сабе раней і сёння ставяць такія пытаньні: «Хай у мінулым мы ня раз пазваліся маральна дзеці нейкіх, паводле намага мэркваньня, карысьціў Царквы і, не звязьжоны на гэта, ня трацілі Праслаўла, але ці не дакляілі мы шпэр гэтым няхважам да прадэлігнаў Царкве, да поўнае зрады ёй?»

*) Міхалёў Сьвяшчэнны — Палкоўнік Першай в. Савьтскае Росейі, Іерусалімь, 1931 г., с. 95.

Сёння палажэньне на толькі пагоршылася, што шырокаслалы часпісь «Праваслаўная Русь» ў Кр. 17 з 1948 г. ануіамам былі напісаны ўспроць і сьвязанкі абмытныя слова і на пытаньне «Благалатна ліа сьвобетная Церковь?», адказваў рашуча: Не!

Ня будзем паўтараць тут, але ўспомнім, што на старонках іных праслаўных газет і часпісьваў сустрэкаюцца шмат настрэйных пытаньні і адказы. На будзем іні займацца, але зьвернем увагу на што інае.

Для кожнага аб'ектыўнага назіральніка, які і для тых, хто мусіць шмат выпярэць ад «трація Рамы» з дна на дзень стае ясьнейшым, што навука магнаа Элеазараваа маанастра Філафа на Маскву — трэці Рым, сталася для праявае маскоўскае зьліты тым, чым для немцаў — наістаў навука Нітца на начальнае (Бэрэншнэ), і ацэнка не пачынаеся, калі скажам, што можа дасягчы да палобных вынікаў.

Відзь гэты канец ужо адуць іштуітна а. Ал. Шчэма, калі ў сваім артыкуле: «Судьба візантійскай тэакрыі» гаворыць аб палаванні харобэе расейскае наркоўнае сьвядомасьці і радзіць перахыты не шчыравым і ўважлівым узаблэньнем у трагічную лекцыю візантійскае тэакрыі, бо «калі не пакажэся, усё так-жа пагінэць» (Праваслаўная масьв. Вып. V, 1947 г., с. 144).

Глубокаму праўду кажа народная мудрасьв: «Далары збан волю мосьці. — рука азерашня і збан пабэньна». Зданом «трація Рамы» шмат перахошае хрысьці і сьвэа, ад якіх у ня зьявілася не адна траціна, таму карыстацца іх далей нелькі небэспэчна.

Зрагата сучасны сьвэе навучаны горкік мі-нучам адрозьнівае розныя паламне і зрэзы ад запрыдушнаў. Зрэзына «другога» і «трація Рамы» аж завапта нілавоіна. «Другі Рым» зьвельнік ад магнэтыскае Уаля і ў беспэкарыскай залежнасьці мае толькі к. 200.000 вернікаў; а «траці Рым» таньне так адуку безбожнікаў і сьвэаўнае анічымнічым хрысьціанства. Толькі старцы запрыдушны Рым з сьвэа Патрыым Намесьнікам, як стаўу, так і стаіць вэчна ному, вэчна непэкана, паміраючы і абараняючы Хрыстоўна навуку і будзе ставяць так да канца сьвэа, і ніякія «пэкальныя вароты не перамогуць яго». (Мат. 16, 18).

а. Лазар.

Пацяшаючы знак часу

Між 3-15 верасьня г.г. Рым перамаўляў вядомы дні палоніштва-кангрэсу Італьянскае Модалі Каталічнае Акісь з нагоды высьважэньнях угодкаў заснаваньня гэтае арганізацыі.

Упрыгожэньні вудінаі стараветнай «сталіш сьвэту» праліла ў арганізаваным парадку з сьвяжамі і вудэлішчымі каўчымі ды чароўна-матэўнаымі гымнамі больш паўмьтэна маладз

зінтуянастаў дэлегатаў і дэлегатак малодзе адражэньнае рэлігійнае акісь. Між імі — праслаўнікі 52 народа з усёго сьвэту.

«Мы дзеш перь», — грывэла адуоль. Хрысто перамагэ! Хрысто палалары! Хрысто загалэ! Яму прайшлі мы пасьмьшчэ наш наірады да чэсь сьвэту!

Сарына зьявляліся да каханнаа Белгаа Айна, бо «вымьбэлае яго непазіцьчэ вэрагі, тымболш мы яго любіме».

Глубокаўзраўнаюма і перамацуюма сьвэа вельчэу бы сьмэцішчынась сьвяткаваньна-кангрэснаа імпрэма прынахлі вызнаўнае мора людзей, — казав-бы: вэсь сьвет і край падле на ногі і адукацыі ішкэвасьвэ. Вось гадуіньшыя з тых імпрэмаў:

1. Штодзеньнае сьвэіна літургія пры базьліках, дзе ўсё гэтаа, алякі Божым нахьнаа, маладая маса сьвэлаася супольнай малітвай, удыляючыма і спэлаўваючыма у адну адувоўну супольнасьць супольным сьлэвам, словам Божым, ды Ньаьшэвайшэй Эухарыстыяй (Сьвэтырчысьце).

2. Набожэньнае «Ларогі Крыжэ» ў асьвэчэным мучаньцау крывёю Колэзау у пэвазачэрнай настрайной імгэ з сьвэчамі ў руках, на якіх сама-ж сьвэцікі ўдэльнікі сказали 14 гаварэпабожэньнаа прамолаў.

3. Малітва - мастацкая сьвэа пятнашанай Тайнік Жыкога Ружана — на вьдэлінаым мармуровым Ал'емійскім Стадэіме, якую прыгожа выканала паўтараста дэчучат у экзотычных стрэ-лах пад музымікалі нахалым акомпаньэчэнт мадэляючымаінага мастра. Глядэлася на гэта не як на тэатральную сьвэа, а як на цудоўную пабожэну дзёно зьвнчых ангэлаў. Слухаюе і відэлінае ўражэньне няжа выказалі, бо яно захалэла і ўзносіла ў засьветы; разбуджала вышэйшыя адуки і жэданні.

4. Гымнастычныя юнакскія канкурсы; ізына-даскусьцінаа глубокаўсвэадыляючыма канфэрэнцыі, разважэньні.

5. А ў цэнтральным пункце аьбодаў — сьвэата ноць у раласым міносьці сьвэата! Апоўна чэсь літургія на плошчы Сьв. Пэтры перад чароўна ізынаўнавай Архібэзьяльскай за сьвэінь тысячэ сьвэтачу у руках малельнікаў з якімі пачэсь горад гадуіньна спэлаўнае няма сьвэа. Вэадуць і сьвэаінаа да нымьбэжэнасьці вэлінае і сьвэтазэрнае. Увэліне бо сабе напісуюча на зьмьбіно чорную ноць, а ў ёй, чароўна, аграмаўнау расьпісьнаю маьку мігталінах сьвэацнуду перад ізынаўнаым кадэсьцальным аўтаро-фронтом Сьвэтыні Сьвэтыні, не паськуьчэ мадэлянікаў, а блізу міньвіны хор пабожнчых мадэлянікаў тут-жа на плошчы, агорнута прасторнай каломнадай у форме банькаўскай рук, і на прымагэаючых вуділах ды з пэбожэньнасьцю прымаючых да тысячэ сьвэтароў сьвэаго Прычэсьнае.

Ці гэта на неба на зямлі? Людзі аглядаюцца гнае сьвэаго сьвэаізата на яе з вэсокых дахаў, галэрэў ды ўагор'наў ад захалэньнаа і перась-ту ўражэньнаа іх та! паўтараі: Божэ, Божэ, няна чэ прышло к нам Тэа! Валадэарства, вымэлаеае штодзеньнаа ізынаўнаа! Тэ-ж бо ня чыраўна-дэкі лажар нэрэнаваа Раму — гэта лажар Божэ ласьці і прамурасьці на зямлі! Во рэлігійнае сьвэа!

6. На наступны, гэтак азначэны дзень, 12-IX сьвэітам палогым малічэвочам азынаўнаа адуьчэньна з тэравай прамолау на той-жа плошчы Сьв. Пэтры. Зноў мора моладзі-народу разбудэнаваа зінтуянамаі і азынамаі.

У нахьнінай глыбокаактуальнай прамове Патрыым Намесьнік паставі перад прысутнымі ды ўсім хрысьціянскім сьвэтам тры пэкучна сучаснаа абудэньнае жэданні:

а) перамагэ над безбожэньтам і ўвэлінае хрысьціянскае вэры і цывілізацыі ўва ўсё грамадэскае жыцьчэ;

б) перамагэ над матэрыяль дэбрага адука, які павінен жо кіраваць;

в) перамагэ сьвэітэньных зьмьбэлаў сілау справэдылівасьці і лубоьі. Паўная жываа, дзёнаа наша вэра і шчырае супрацоўнічэа з Божай Царквой — вэсь гадуіньнае аружжэ перамогі!

7. Учаніш Бэбэрае вэры мастацка «Фрэгата» ма рэву Тэбуру. Мора сьвэата і рэвако-лэрных зьмьбэных агэньнаў іх фантэстычэа Уважэна Архібэзьяльскаа з каўчымі сьв. Пэтра, плаваюча на вадзе маьлаў ягома Нана. Сьвэафінае мора пэсьняў, музымі, воклічэў раласці і ўсэякіх ушэаў.

І ўсё гэта ў духу шчырае прынахлісці, хрысьціянскае павучальнасьці, таварыскага сужэньня, вэталісці, прынахлі і лубоьі.

Конты ізынаўнааі Архібэзьяльскі паларла Ірландыя, на рэшту мусіла зьвэлавіцца сама ізынаа.

Трунаа выказалэ славамі гэтыя рэчы. Трэба іх бачыць і перажыць, каб несьць аб іх пэнашыае і адуць уражэньне. Хто знае італьянскую, іюною зьвэаьнаючынась, а з другога боку каму вэлама ўпльываюча магутнасьці і нявчарнааьнаа душэпастарька мэтала Каталізмэчу, той можа несьць нейкае адуьчэнае аб уражэньні гэтай вэла-зынаавай рэлігійна-адражэньнаа імпрэма, акрэслэна і правэсьнае з тымі гымнама. Дала ды вэадуць чароўнае сьвэаінаа Уаля, дала непабожэньнаа аўтор ці адкаа той зьвэаьнааьнаа дэмагогі, сьвэаьлажэнамау ў Варшэва Камі-форму.

Жыне, знача ізынаа-адувоўнаа - адрорнаа сіла супроць гнаму каўтусту!

Жывэ Бог і Ягонае Валадэарства між народамі! Апісана тут вэлікая падэя гнама гэтаае Ката-лікае Акісь, ёсьць добрым знакам часу — знакам нашых апакаліптычных часоў. Дрыгвіч.

Ці малпы могуць гаварыць?

Пытанне аб тым, ці зьявяра з'яўляюцца малпамі, як і фізіялягія, доследна і вынашкі навізнаўні нібы паказвалі, што чалавек і зьявяра зьяўляюцца малпамі занадта блізка, чым да мяна, а на? нейкія гукі. Аднак у сувязі з сучаснае мікраанатаміяе мазку мазгоў у гаварычых людзях аказаліся зусім беспастаўнымі. Пайменна: на п'яцьдзесяць мільянаў мільянаў аўраўна, як чатыры камплексы: слухавы, разузнавальны, моварухавы і камплекс разумнага твару і гора.

Што да першага слухавога камплексу, дык ён у зьявяроў вельмі добра развіты, яшчэ лепш, чым у чалавека, бо ім гэты зьяўляецца больш падобны да самабароны.

Другі камплекс разузнавальна-псіхічных пазвальнае нам разуменне даных зьявішчаў, вызанне іх у логічную шматсць. Гэты камплекс інакш зьяўляецца асяродкам думання месьсяца ў шэраў субстанцыі пераініх мазгавых глудзюў. Мазгавыя хвалды гэтых асяродкаў прастаўляюць магутныя вогнішчы высокаквартасных нервовых камамак аформленых. Як хвалды таўшчынаю да 1,5 см. У малпаў ёсьць так-жа гэтыя хвалды, але яны сягаюць толькі 1-1,5 мм. Пры гэтым высокаквартасных нервовых камамак ёсьць шмат менш.

Трэці камплекс гэта ёсьць рухавы асяродак мовы Брока. Гэты камплекс зьяўляецца ўмяшчаюць у левы мазгавы мазгавой глудзюў. Гэты асяродак пазваляе аформіць навошак успрынятыя зместавыя паняччя. На поміну гэта прыходзіць часьцейшэ камплекс п'ялага раду нэрваў твару і гора, якія дэляюць аформляць падобныя гукі. Усе гэтыя асяродкі ёсьць сьціслы і п'яўна падаўнаючы, так што ў нармальнах людзей прапушчю бесперабоўна.

Калі глінен на мазгі малпаў, дык трэцяга камплексу — рухавога асяродку мовы зусім так ня знойдзем. А як няма асяродку мовы, то рым асна, што няма ніякіх і спалучэньняў. Так што малпа можа круціць шквіў і п'яшчэць, бо часьцейшэ камплексы сьціслы твару і гора дэляючыя добра, а аднак зусім ўаьнічнага мове разузнавага чалавека, яна менш ня можа.

Калі глінен прыходзіць ў мазгі найменшага дэляці, дык пачынаюць, што разузначы асяродак яго ў сотні разоў большы, чымся ў дробнае малпа. Камамак асяродку мовы Брока ў дэляці ёсьць, але ня так буўна развіты, як у дораслага чалавека. Няма так-жа ў дэляці спалучэньня між асяродкам разузнавым і мовным. Гэтае спалучэньне разьвіваецца ў веку 1-4 гады. Таму дзіця спачатку крычэць, пасьля пачынае разуменьне, гаварыць п'яазнаючы гукі, словы і наступна явяа іх у логічнае шматсць. У гэтым часе дэляці лэгка пучыць мову.

Гэтак чалавек прыходзіць на ёьвет з усёй дэляці, дык матчы гаварыць і гэтыя дэляці разьвіваюцца ў мэрэ росту дэляці, а малпа гэтыя дэляці ня мае, мазгі яе не разьвіваюцца.

Шкава, што ёсьць такія хвавабыя стаьны, калі ў чалавека перарываецца спалучэньне між разузнавым і мовным камплексамі, але і гэты дэляці іны сп'ячэньня: талды чалавек разуменьне, што да яго гаворачы, але ня можа аьказваць, зьтэе наьр. можа аьлісьць. Гэта зьявэцца матарычная афазія.

На пытаньне ці зьявяры, перадусім малпы, буьдуць некаторыя гаварыць, няважкі аьказваць нягэтуўна. Калі коны заўбэсьць рэзьніч кн'я, карова кароуе, то як малпа можа разьвіць нешта інашэ, як малпу? Мова ёсьць духоваьм скараьм зьямюга валадара прырозд-чалавека, і вымагае так душэўнаы, як і анатамічных даных, якіх на зямлі ніхто ня мае акрамя чалавека.

Др. Я. М.

Брат, кліча цябе родны край!

(Артыкул надасланы ад аьнае беларускае групы лэгуру Д. П.).

«Алесь, ты помніш дарогі Палесся?»

Брат! Усе роўна аьдуць ты, з-пад Гомяля, ці з-пад Магілёва; з над Буга, ці з над Дняпра. Помніш, як правозіла цябе родная маці, як багаславіла цябе на няведзаны шлях? Помніш, як нахмураў суровыя бровы бацька, даваўшы кароткі наказ, не пасароміць яго сьцімны? Помніш, як аьдварнулася твая сестра, гаварячы нязвольна

нап'яўшыся сьлёзам, як твая дэляціна маўкн'ява чалака цябе за акаліной і дэляра на памятку ўваьра выштыую хустачку?

Помніш? Яны не забыліся таго разьвітальнага дня. Яны не забыліся цябе. Ты быў іх горлачыньні і спалучэньнем; яны ня пераць думкаь від твайі сьмерці; — яны кажаюць цябе — чаканько

цябе твае родныя, твае зьявічы і суседзі. Чкае цябе Край. Ня той край, за каторы заклікалі цябе чьмяронны аьр'ячч'я, стаьць да іх крывавага «башкуць да сьмерці; ня той край, каторы паказвалі табе ў кіно і аб якіх пісалі падаьханы. — Цябе чкае Край, зьяваны за калочны лэрт, пастаньня на калені; сьцімны і багаты старэчч'я край твайі сьцімныя прароў. Брат! ты чухаш яго зюў? Бране, ці чухаш ты? Ён таь прыгладзюць ты мучыць сьцімны яго рэзьнікам. Ён таь пер'яць няваьмюны мучы; як можаць ты не падаць іх? Ці аьдрэчч'я аз наьказу роднае маці?

Ён чкае цябе! Ён верыць у цябе, як у аьп'яноую наьдэю. Памажы яму! Неўжо ты ня бачыш іго блэзнага твару, неўжо ты стаў глухі на яго зюў!

Брат! Ты стаў не па галок пажалым; яваьна ўькрада ў цябе тваё юваьнта. Ты багата перажыў на сьцімны шлях. Твае дарогі — дарогі п'яалішч'яў, магі і нарав'ячч'яў, але скажы праўду перад сваім сумленнем; ці можаць зьявічч'я дэля стравы а стравамі твае Рэзьнічы?

Ты шчэ багаты ў с'яу, ты яшчэ можаць шмат ўраьбіць у радок барацьбышю за сабаду і лэпшую доьку Белар'я. Абуай ў сабе веру і яькны сьцімны тва, якія згубілі веру ў саае с'яу, згубілі волю да барацьбы.

Твае браты г'януў ў нероўным бою за сабаду роднага краю. Г'януў за тое, каб беларускія маткі ня мучыліся на калгасных паьд'я і душных

фабрыках, каб ня ліці горкіх сьлёз па сасланых найбляжч'яных родных і зьявічы. Яны г'януў за тое, каб твае радны і бліжшы ня губліць рэштак сваіх с'яу і тьваных балот і канцэнтрац'яных лягэраа. Яны г'януў за тое, каб сьбэстры і браты ня зьліці нуьды й гора, каб ты вярнуўся дамоу ня выгнаьнічч'якам, а паўнапраўным с'яим с'яіго народу. Яны не шыкавалі яькн'яць ў аьбароне Божых праў і прыказаньняў. Яны г'януў ў барацьбе супраць тьраньнічч'я тых, якія ператварылі край ў турму, сьцімны ў р'яма, а народ у нязвольнаы. Неўжо кроу тва, якія сьцімны сьнаў аьлілі за бр'ятоў сваіх не аьбуьдза ў табе аьмагарага духа? Неўжо ты ня знойдзеш у сабе аьмагарага іх чыч? Неўжо ты ня знойдзеш у сабе с'яім да дэлячч'ячч'я? Неўжо ты будзеш бязьвэьра на чкааь, каб іныя пракралі дарогу к роднаму краю, каб і ты мог вярнуцца да сваіх родных і бліжшч'я? Штат аб чым сп'ятал-б ці ня твае родны, — што скажэш ім талды? ці ня сорама таьне буьдзе глядзчч'я ім у ночч? Твае браты і Усе тва, што супольна з таьбою пераьнялі няькны зьмат і стравы, ужо буьдуць тварыць магутныя яны, а ты? Ісьці за іх ч'япер. Ня знойдзеш усюьны і пазнааь. Высока ўзьняты наш бел-ч'мяронны бэлы с'яим, а на ім ясьней сонна зьяе к'ячч'я: «Бог і Б'яньмаўшчч'ячч'я». Зьямагн'яе да перамогі! За жыцьц'я і славу народу! За сабаду Рэзьнічы! На зьмечу ўп'яўшчы аьмагараго мя іьд'ячч'я і багаславіць нас Бог убацьчы сьветлымі дн'я!

Г. П. М.

Дробнае здарэньне

пахваюць — і канца гэтым блэзньствам ня было.

Хоць вучыўся ён ня дэляці, але настаўнічч'я так-жа да яго аьнослісь з лэькаважываннем. Разь-ірк'яроўчачч'я зьяічч'я ў аьп'янае за наьдуку. Алесь месьчэ аьбычч'я. А аднак ён, дэлячч'я што рэзьнічч'я яго М'ялікам, аьтраўда ў беларускую аьдэц'яшчю д'яшчю да аьп'яноае г'янавінаьне кл'яса.

А ўжо ад з'якоў вельма, што як толькі г'янавіна-іста пачынуць называць матурысанам, дык ён блэзньчч'ячч'я горш зьяічч'я, і в'ясь Алесь а самага пачатку школынаго голу ад св'яса с'ябруў матуры-шчю зьмалчэ жыцьч'я ня было. Трымаа аднак гэты н'якоўта.

Алюьчы ён зьямч'яўся ў с'яма кут на паьстр'яшчыні і ўгн'янаьчч'я ў чытаньне аьбязьчч'явае літаратуры, як ранта пачуў а карыдуру кр'ячч'я:

— М'ялік, бачыць прыхаў!

— Б'яньма! паўтар'яў сам сабе Алесь. Мучыць нешта с'яласэ, думай ён, с'яодз'ячч'ячч'я па паьстр'яшчына.

Пісау-жа каб грошы за навуку праслалі, а ён сам прыхаў... што гэта значыла-б?

— Запроў сынку! кажуць пажмылі дзяўзья з сьвай доўгай баралою, палучы Алесь...

— Тата, што гэта сталася, што Вы прыхелі так неспазнавана, хіба майго ліста не атрымалі?

— Атрымаў, сынку, атрымаў, але адказваў на меў чым, дым вёсё і прыхаў сам.

— Дык што-ж цяпер рабіць?

— Або я ведаю што? Было як на ліха, а сталася як на пеза. Яшчэ як на тую бяду шлушка упала і сьвіны мінула, дым цяпер я зусім жабрак ды я годзі.

Алесь наўчай, апусціўшы галаву.

— Чаму-ж шбе ад аплаты цяпер ня звольнілі, пытаеся бацька, можа ты што надобрае зрабіў, ці скажу?

— Даве, я нічога, але дырэктар ня слухае, як я праху.

— Кабі так, дым пазвем, нябож, дахаты. Казаў чую ня шпачуць бацька. Можа налета, як Бог дасць, спор у газпэарны, дым тазы дакончы сваё.

І бацька з сьнімам паволі пачалі зьбіраць румы, Бацька Узёў першы клунак і паўсё на вост. Падарозе ён прайходзіць каля вучальнага пакою, строню Коўрды, таго знавядуку, што найбольш дакучаў Алесь.

— Куды, Вы, дзяўзья ка з клункамі? заўвясё Коўр.

— Павязу Алесь дамоў.

— Што, дамоў? Чаму?

— Нема чым плаціць, а не звольнілі ад аплаты за вучуку, дым што-ж рабіць?

— Пачкавай! Замітуўся Коўр і ўчаліўся за клунак. Як гэта не атрымаць матуры, казі яна бізу што на носе?

— Кепска, дзеці, але што-ж зробіш!

— Мый зараз. Ён выпраў клунак у старога і папёр яго назад на Алесю! жоак.

Падарозе дадучыліся да яго іншыя.

— Алесь (першы раз ад доўгага часу Коўр назваў Алесь пачіне) ідзе з імні да дырэктара.

— Дык ён толькі дашча буззе, пробаваў апраўдана Алесь.

— Нічога, мы так-жа ўмесем гэта назгроз, а шчыэ зьомем Швайку, у таго язык хоць прытуляў. Ды што ты з сьвай маўчаньнем... раптам накінуўся Коўр, напёр брвет такі, што пакарма шчытка нічогае маткі сьсць, ня зможа, бо і аля брыньне і другая па зубак дасць.

— А што ж дырэктар ня згоўзіць? швайку Швайка на самае вуха Коўра.

— Скалзу зробі.

— Варта сьтаць іншых, ці згоўзіцца.

— Можна...

Паважныя міны бурсакоў ў Ерузаліме да і... з грукатам зачыніліся дзьверы, за трыма старэйшымі бурсакмі.

Аж зьвінеў хоўнік пад крокамі трох юнакоў і Алесь гэтым разам не адставаў ад сваё сьброў.

З дырэктарам размова неспазнавана была кароткая. Не былі патрэбнымі ані доўгія гутаркі, ані достры язык. Пачынаўшы дагэгаць аж трох вучуці і іхнія паважныя абліччы, а перадумі шчыраць для ратавання сваё сьброў, дырэктар адказаў каротка.

— Добра, добра, зробім усё магчымае. хай бацька спакойна едзе дамоў.

— Дзякую! казаў Алесь.

— І мы дакуем паважнаму дырэктару ад іхніх ўсіх матурытых.

Чую ня побегам гналіся яны ў бурсу.

— Вось бацьце, казаў Коўр да алесянага бацькі, гаварылі што звольніць і звольніў. Яшчэ ў бурсе нешта скамінуем.

— Ох, дзеткі, як мы буззее камбінаваньне, казі тут бізу ўсе гэтыкі самія. Ужо бузубы і круп і ў мяне хоўня на яго долю.

На разьвітаньне бацька дастаў свой хатляк і апаражніў яго, адлаючы ўсё Алесю.

— А што-ж Вы буззее есьці зарогам?

— Бары, бары, я не галадны, Ты ўсё казаў, што яны лікія, а яны бачыць які... Ну сьвай! І стары пакаўў назад азін.

На вярце гэтага-ж дня, казі Коўр назаў сьолі ў локу яныкату Міньяне, як той загаварыўся з Алесам, дым у агульным сьмеху не браквавала сусьсага гозсу. Кабі-ж пачыне явчэрці азін з першаклясынікаў увайшоў у пакой матурыстаў, дым зусім зьбуўся з панталюку, бо ў пакой быў толькі азін Алесь і ён сьдзеў за сталом і нешта паважна пісаў, ды сам першы заўвясё за Ухоўзачата:

— Ты чаго?

— Я шукаю Травіна, во не разумею гэтае фізікі, і паказваў на свой сыптак.

— Пакажы сьоды, што там гэткае неараумелле. І Алесь дасунуў на бок свае ніжкі і смьеткі, ды з такою пільнасьцю пачаў глуміцца малашаму сьброў, што ў ім няжка было дабачыць яшчэ ўчарашняга алдоўнага Малака.

Няпрыкметна мінула для бурсакоў і для самае бурсе дробнае зароганне з Малакам. Шчыра прывязан, былія вясеньні жыватворныя праменьне, даканала таго, чаго не маглі зрабіць ніякі сьмьеткі ні евалты. І нават сам Алесь не заўважыў, кабі ён перастаў быць для сваё сьброў Малакам.

ЕРУЗАЛІМ

(Прадаўжэньне).

ВАЖНЕЙШЫЯ БУДЫНКІ.

Акрамя вышэй пералічаных будынкаў ў Ерузаліме ёсьць шмат іншых так раіліўных, як і сьвьскіх, якіх выразьняюцца спэцыя іншых.

У новым месьце на вуліцы св. Юліяна зьвертне на себе ўвагу вялікі будынак з высокаю вежаю агарэнае прастаньнае армітаньні ІМКІ. Назаўраць гэтага будынку з другога боку вуліцы знаходзіцца аграрналія гэтаў Давла.

На захад ад іхні на вуліцы Кінг Дворж бідуць будынак Калегі Сьвятое Зьміі. Сам будынак не вялікі, але стаіць на высокім месцы. На версе будынку ёсьць статуя Божае Маці.

У іншым квартале выразьняюцца вялікі і армітаньні будынак італьянскага шпітэля з высокаю вежаю, тула закончаная шпітэля.

Ёсьць таксама ў Ерузаліме расейскі праваслаўны сабор, абсьіянскі царква, англійская катэдра і шмат іншых раіліўных і сьвьскіх будынкаў рознага ўмятку, а так-жа шмат прыватных вялікіх камяніц.

Будынак ў Ерузаліме пераважае з камяня; дзьвухісныя мурр пабудаваны нават з даволі вялікіх абсьіянскіх скальных глыбоў.

З камяня будуюцца сьцены, з камяня дахі, з камяня палатны, часта нават замест палатно пароблены камяныя агароды. Нават на іным месьце можна паложыць замест агароду камяныя сьцены алажаньне з грубыя плабськіны глыбы. Некаторы вуліцы ў старым месьце выбудаваны так-жа камянем, кантавата абсьіянскі. Але большаю часткаю

ВУЛІЦЫ

У Ерузаліму, палобна, як важнейшыя дарогі ў Палестыне найбольш асфальтовыя.

У старым месьце вуліцы даволі вузкія, а казі ідуць пад гару, дык маюць скоды, та казі ездзіць па іх можна толькі асламі вярхом, Гэты-жа спосабам возьць розныя цяжары.

Затое вясеньнія кварталы маюць вуліцы шэрокія, часта абсажаныя дрэвамі. У гэтых квартальных спэцыякоша вялікі і прыгожыя камяніцы і багатыя краны.

ПАЛАЖЭНЬНЕ.

Ерузалім ляжыць у даволі высокай і гарыстай мяйсцовасці. У самым месьце гэтага не даецца заўважыць, але навокал места ўсюды пільна стромыя горы палызьляюцца вукамі далінамі. Усюды ёсьць

ШМАТ КАМЭНЬНЯ,

а нават ілія скалы ледзь чуюць прыкрытыя, ці пераспаіныя зямлёю.

Праўда ня ілія Палестына такая камяністая. Ёсьць некаторыя мяйсцы з прыгожым урадлівым чарваньням. Але вакол Ерузаліму, палобна, як у іншых гарыстых мясцох зьмія пераважае камяністая. На вольных пляцох у Ерузаліме таксама нілаць толькі камяні. На некаторых знавяданьнях груда, на іншых ілія нават румы старых будынкаў. Сяч там на гэтых пляцох стаяць алуўныя дрэвы; між камянямі іліяна трава і рознае лізкае зельле. Тут-жа побач ілія пры камяністых кілацкіна ў вочы прыгожыя ўкветаныя агародкі.

Каб пракаваць які раўчук тут треба вельмі часта аслам кожную вуліцу выкоўваць у скале.

Так у самым месьце, як вокад яго ёсьць ілія палезналія лікі і старыя грабоды высьцаныя ў скале.

Зелены малавата, аслабіла летам. Тады тут кругом усё проста бале: і расьнінасьця спаленая сонцам, і камяні, і зьмія, і будынак.

КЛІМАТ

у Палестыне, як у краю паложаным шмат далей на півдні, інюга вадпільшы чым у нас. Летам сьніца тут хоўліць бізу проста над галавою. Але блізня Мікэзіянага мора ладзіць клімат. Летам дажджко ні бывае, затое зімою замест сьнегу ідуць частыя дажджы. Толькі зрэдка, раз на некалькі гадоў пакаваецца тут снег, але толькі ў больш гарыстых ваколіцх. Гэтыя зьмі, як мы ве сабе ўяўляем, тут не бывае ніколі. Палестынская зьмі палобна да нашых вясні. На Коладу тут шчытун розныя кветкі і можна мець проста з агароду розную гарогіну. Але ўсё гэта рэчы меншае ані.

Варта зьвернуць увагу на аслабіла

ЗНАЧЭНЬНЕ

якое мае Ерузалім ня толькі для нас хрысьціян, але агулам для ўсяго сьвету. Тут дкананься справа адукуляцыя людзкога роду. У гэтай частцы зьмінога глебу ўладзьянае Алечнае Божае Слова ў асобе Ісуса Хрыста здараньлася знаме Зьміі. Тут сьвайні нагані хазілі на гэтай зьміі сам Сын Божа і яго Прарычэня Маці. Наці іліянуць на Яе статую ў камяне Notre Dame дык адукуецца ў сьрчы іліяны годнасьць гэтае вынітковае істоты. — Цыжка знайсці словы, каб выказаць тут свае пачуцьці бо тут яе прысутнасьць і сьвіны нежк больш адукувальная.

— Тут у Ерузаліме яна развілася, тут заснула ў Богу, тут паканіла і алегтуль узета ў неба.

Тут праішоў свой земскі шлях Ісус Хрыстос — тут іх шчыра, памер і Уаскрос. Тут пасля Уаскрэсення паказвае сваім найбліжэйшым. Алегтуль у прысутнасці сваіх вучніў адшоў на неба. Ерузалім ёсць меісца Янога жыцця і сьмерці, шчыра і трыумфу.

Тут Дух Сьвяты зшоў у бачны спосаб на апосталаў, назваляючы іх небеснымі дэрамі — бедных людзей узабачіў небеснымі скарбамі.

Тут у Ерузаліме даканана 11 з тых 15-і тайніцў нашага адуцпення, якія развіваем у рукавічкі, а іншыя адбываліся ў параўнальна недалёкіх ваколіцах, якія так-жа кожны наведвальнік Ерузаліму старэшаца аздацца.

БЭТЛЕЕМ.

гэта места, дзе нарадзіўся Ісус Хрыстос. Адлегле яно ўсяго 9 км. ад Ерузаліму. Сёння яно мае выгляд аўтарон Базылікі, а тое меісца, дзе нарадзіўся Хрыстос, азначана сэрбаво зоркаю. На меісцы нараджэння Хрыста сёння знаходзіцца

БАЗЫЛІКА НАРАДЖЭННЯ.

Самая грога, дзе радзіў Хрыстос, знаходзіцца на пад вільні аўтарон Базылікі, а тое меісца, дзе радзіў Хрыстос, азначана сэрбаво зоркаю. Тут ёсць і жалабок, а недалёка ад яго аўтар трох караўлю.

Побач Гроты Нараджэння пад Базылікаю ёсць некалькі падежных капіцуў, як: капіцна сну сьв. Язэпа, капіцна дзяцей павараваных Ірадам, келі сьв. Ераніма і другія.

Ёсць яшчэ ў Бэтлеме так званая Малочная Грога дзе паводля традыцыі Божая Маці апошні раз накарміла Божак Дзіцятка перад уцекамі ў Егіпет.

Малочная Грога знаходзіцца недалёка ад Базылікі Нараджэння.

Яшчэ крыху далей за Малочнаю Грогай знаходзіцца манастыр Францішканскі Місіёнэрск

Марыі. З даку гэтага манастыра добра відаць поле Пастухоў, дзмі сьв. Язэпа і другія цікавыя рэчы гэтага ваколіш.

Білака ад Ерузаліму адбілася другая Тайніца нашага адуцпення: як Найсьвяцейшая Девка наведвала сьв. Альжбету. Мясціца, ў якой гэта сталася называецца

АЙН-КАРМ,

знаходзіцца яно яшчэ бліжэй ад Ерузаліму чым Бэтлеме і так сама мае самахольнае спалучэнне.

Тут у Айн-Карме ёсць касцёл Адамаўдзі, якому стаць на меісцы, дзе сьв. Альжбета вышла на спатканьне Прачыстае Дзевы.

Ёсць тут і касцёл сьв. Івана Хрыстыціца, бо Айн-Карме ёсць меісца нараджэння гэтага апошняга прарока, якому прыгатаваў дарогу для Збаўці сьвету, які даканаў справу адуцпення сьвету ў ЕРУЗАЛІМЕ.

(Канец)

ПАПРАКІ.

У артыкуле «Ерузалім» трапілі некаторыя памылкі. Лічым сваім абавязкам паправіць на гэтым меісцы галаўнішчыя з іх:

Нр. 4. разьдзел «Базыліка Кананья — ст. 14 у пятым абзацы надрукавана: «Увайшоўшы ў Базыліку... звычайна... з паўняю, павіна быць «з поўняч».

Нр. 5 ст. 14, разьдзел «Ойча наш», радок 7 зьміну надрукавана: «Тут была калісь базыліка сьв. Алены» — павіна быць: «Тут была калісь базыліка сьв. Элены, пабудаваная сьв. Аленаю».

Разьдзел «Гатэмані» абзац 2 надрукавана: «Калі верніцца ад Гатэмані» — павіна быць: «Калі верніцца за Гатэмані».

Нр. 6 ст. 12, разьдзел «Стані Крыжовае Дарогі» радок 16 зьміну, надрукавана: «і на поўня ад яе гару Скопус» — павіна быць: «і на поўняч».

Разьдзел «Базыліка ЕССЕ НОМО» абзац 3, надрукавана: «Павярня адуціць... была амаль на мэтэр ніжэй», — павіна быць: «некалькі мэтрў ніжэй». У наступным абзацы радок 3, надрукавана: «яна прайшоў баку адуціць» — павіна быць: «яна ледзь баку адуціць».

Разьдзел «Базыліка Гробу» абзац 3, надрукавана: «яначас першага нападз» — павіна быць: «яначас першага нападз».

Нр. 7 ст. 13, разьдзел «Калюня Быванья» абзац 3, надрукавана: «можна аглядань не толькі праз ішко» — павіна быць: «яна праз малое взкнень».

Разьдзел «Вячэрнік» 2-і радок зьміну, надрукавана: «Гэтая брама знаходзіцца з паўночнага боку мэруў» — павіна быць: «з паўднёвага боку мэруў».

Ст. 14 разьдзел «DORMITORIO» павіна быць «DORMITIO».

Нр. 8 разьдзел «Каменіковы Саломона» абзац 3, надрукавана: «ад Дамаскіскае брамы у паўднёвым кірунку» — трэба: «у паўночным кірунку».

ДАПСАК.

Ад часу, калі быў напісан гэты артыкул і па чаў друкаванна штамі часо ў Палестыне зьмянілася. У міжчасе агуль пайшлі ангалій і адна-

часна распачалася пайна між жыдамі і арабамі. Пачав вярнуць дзеяньняў пашкоджана, а нават зусім пашкоджана, некаторыя з апісаных тут будынкаў.

Для хрысьціянства гэта спрычынала вялікую страту, бо Сьвятыя Меісцы зьвязаныя з земскімі жыцьцямі Хрыста становяць для нас дарэгія памяткі. Таму ўсё хрысьціянскі сьвет і ківачыця даюля Палестыны і павінен даляжчыць усё старапаньняў, каб захавань Ерузалім ад знішчэння.

Д. Аніско

Да нас пішуць

Слава Ісусу Хрысту!

Вельмі Паважаны а. Рэвктар!

Шчыра дзякую Вам за ліст, часопісы... і добрыя весткі. Бачу, што добры Бог нас, грэшных людзей, ня толькі карае, але і мілуе. Я веру, што Ён выступаў мілічна мае маткі, якая моліла ў родным краі за мяне і за наш народ. Хача пад нашым краем сёння хоцьціць чыстае хмары і людзкі зьвер, аляк усуму быць канец... Мы, моладзь, павінен шчыра прашаць і гарача моліць Богу, каб прысьпеціць гэтую рэалю хіліну, а так сама павінен карыстаць кожную нагоду, для адабываньня асьветы, каб вярнуцца ў родны край з моцным сіламі і карысна ведаю, каб там маткі прашаць Богу на славу і народу на карысьня...

Жыве Беларусь!

Нямеччына, 20-VIII-48. З пашанам Б...

(—) Подпіс.

БЕЛАРУСКАЯ ХРОНІКА

АУСТРАЛІЯ.

Трэці транспарт беларусаў.

Сёлетя ўжо трэці транспарт пераемчаных асобў прыехаў ў Аўстралію. Між новапрыехўшымі знаходзіцца 21 беларус. Усе новапрыехўшыя перад разьездам на працу жыл ў пераходных лізыры Бондзілі, вылучаных ангельскаю мову і агляданых навуковаю філію. У гэтым часе кожны напавьняльня група мела магчымасьць выступіць у каньэртамі. Склад беларускай групы не дазваляў на каньэртны выступы, але затое, калі была наладжана для аўстралійцаў выстаўка ў гор. Эльбурты, беларусы азначы там прэша меісца сваімі дамацканьмі дзяржаньні і рунічкімі. Магчыма, што пры гэтай нагодзе шырокая аўстралійская кругі ўпяршыню пачулі аб Беларусі.

У сучасны момант на абшары Аўстраліі ёсць два часовыя Беларускае Камітэты. Старэйшыя бе-

ларускае эміграцыя ў Аўстралію вельмі адчувацца ад усёго роднага, таму арганізаваная праца апырацца выключна на новай эміграцыі, хоць яна і знаходзіцца ў цяжкіх умовах, распырушаньня па адрэччых джунглях, або цурковы плянціцы, прынаождана для меісца працы даугодні каньтрактамі.

Палажэньне жанчын шмат лепшае, бо яны працуюць найсьцей, або пры шпітэлях, або ў прынатных дамох.

Амаль з усіх куткоў распырушаньня паведлаюць, што матэрыяльным ўаровень жыцьця ў Аўстраліі лаволі высокі, але духавы ў параўнаньні да Эўропы шмат ніжэйшы.

КАНАДА.

Старанні аб арганізцыі.

Не зважаючы на цяжкі абставіны, новая беларускае эміграцыя ў Канадзе згуртаваная за часопісы «Беларускі эмігрант», распачала падрых-

тоўчую працу для заснавання беларускае нацыянальнае арганізацыйнае адзінкі ў Канадзе, якая-б аб'яднала магчыма большы лік беларусаў, раскіданых па аграмадных абшары Канады.

ШВЭЦЫЯ.

Новая Беларуская Арганізацыя.

У жніўні месяцы гэтага году адбыўся ў Штокгольме Зъезд беларусаў, пражываючых на абшары Швэцыі. На Зъездзе было заснаваная першая беларуская арганізацыя ў Швэцыі пад назовам «Беларуская грамада».

ФРАНЦЫЯ.

Выдавецкі фонд.

Ад жніўня г.г. заснаваўся ў Францыі Беларускі Выдавецкі Фонд з добравольных сяброўскіх складак. Першая кніжка гэтага Выдавештва ўжо друкуецца.

Сяброўскія змаганні.

Спартовае Сякня беларускае моладзі пры Сындыкате Хрысціянскіх работнікаў у Парыжы азначыла сваю дзейнасць на працягу лета двума сяброўскімі змаганнімі з украінскаю спартоваю дружнаю. Шчасасе было пераможнае.

Шчодран ахвяра.

Беларуская Радзіўная Місія ў Парыжы атрымала ад студ. мастацтва М. Наўмоўца на Беларускі Стыпендыяльны Фонд 11.000 фр. з сваіх асчаднасцяў. Шчырае дзякуй шчодраму ахвярадаўцу.

П О Ш У К І.

Шчэмеў Міхась шукае свайго сына **Шчэмева** Андрэя нар. 1927 г. і знаёмца **Драздова** Аляксея. Пісаць на адрас: Schmelew Michael, D. P. Camp 100, Asten b/Linx. Henirinsdorf Bar. 4—4. Oberösterreich. Oesterreich.

Грыцук Міхалад с. Ніліна нар. 15-8-25, які падчас вайны быў вывезены ў Нямеччыну Го-кэнгайм-Бадэн, шукае маці Барбара і браты Павел і Шура. Усіх, хто знае аб яго долі, просім адгукнуцца на адрас: Guz Paul, Kufstein, D. P. Lager. Oesterreich.

Мікуля Параска шукае свайго мужа **Мікуляка** Міхайла, нар. 19-5-1909 у Ноўстасіўнах, які мае знаходзіцца ў Нямеччыне.

Краўчук Міхайло шукае сваю жонку **Краўчук** Ганну, нар. Курый нар. 16-5-1897 у Перэгіньску.

Усіх, хто можа даць якія весткі аб Мікуляку Міхайлу і Краўчук Ганьне, просім пісаць на адрас: Weisruthenischer Caritasdienst in Deutschland, (20-b) Goslar / Harz, Sommer wohlenstr. 1, A.Germany. Brit. Zone.

П А Д З Я К А.

Адказваючы на наш заклік, зможылі на прэсавы фонд «Божым шляхам» аказаць падпіскі:
а. Фр. Чарняўскі — 1000 фр.; Вінінік С. — 700 фр.; Грышкевіч А. — 100 фр.; Мурашка Ю. — 500 фр.; Нагорны Б. — 300 фр.; Падрэз Я. — 200 фр.; Пузаўскі — 300; Урбан Я. — 700 фр.; Яякі Я. — 120 фр.

Усім ахвярадаўцам, шчырае дзякуй!

Рэдакцыя.

ЗАЛАТЫЯ ДУМКІ

З беларускае народнае мудрасці.

Калі хочаш, каб даў Бог, дык сам ня будзь плох.
Каплі дэгішо спасуе бочку мёду.

Кінь за сабою, знойдзеш перад сабою.

Зраду прымаюць, а зрадыка нешаюць.

На гару чацьбра ігнае, а з гары аляні сагнае.

На пахляне дрэва і козы счачуць.

Не глядзі на сабачае браханьне, — пабрэшуць

ды назад пойдучы.

Не каляй пад кім яым, каб сам не ўваліўся.

Не спрабаваўшы тора, не пазнаеш шчасця.

Не шчыбічы салавейка у зялёным гаі,

калі родная сямейка сіранее ў краі.

Ноччу кожны хароша, а пачасе кожны разумна.

Ня Божае караньне, а слаб дурананьне.

Няма роду без выраду.

Няма тако зла, каб на добра ня вышла.

Няма тае хаткі, каб ня было звалкі.

Няма чалавека, каб блага слава не прайшла.

Ня пной ясьняе ў рот, — пырдыце другая ў гол.

Няпраўдай свят прайдзеш, ды назад ня вер-

нешся.

Ня строй жарыкаў, Бога не ашукаш.

Ня ўсё тое збываецца, на што чалавек спазна-

лаецца.

Ня шукай бяды, бяда сама цябе знойдзе.

Пад ляжачы камень вада не цячэ.

З Ё М Е С Т.

Сьвятар Л. — Набаледае пытаньне.	1
Манах А. — Хрыстос між намі.	2
а. Леў. — Аляні з сямёх.	3
а. Лазар. — Маска — «тэрці Рым».	5
Дрыгайч. — Падшамачы знак часу.	8
Др. Я. М. — Ці маліты змогуць гаварыць?	10
Г. П. М. — Брат, кліча цябе родны край!	10
А. Жменя. — Дробнае здарэньне.	11
Д. Аніска. — Ерузалім (заканчэньне).	13
Да нас лішчу.	15
Беларуская хроніка.	15
Пашукі.	16
Падзяка.	16
Залатыя думкі.	16